

Lupta împotriva discriminării în România

**- Cadru legal. Hotărâri ale Consiliul Director
al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării -**

**Lucrare editată cu sprijinul financiar al comisiei europene,
prin programul comunitar de acțiune
pentru combaterea discriminării (2001-2006)**

Secțiunea II.

Hotărâri ale Colegiului director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării

Colegiul director:

Asztalos Csaba Ferenc – președinte

Cămărășan Vasile Adrian - membru

Ioniță Gheorghe - membru

Macoveanu Corina Nicoleta - membru

Panfile Anamaria - membru

Truinea Roxana Paula – membru

Vasile Ana Monica - membru

A. EGALITATEA ÎN ACTIVITATEA ECONOMICĂ

ȘI ÎN MATERIE DE ANGAJARE ȘI PROFESIE

1. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării vs Societății TV ALPHA (Global Video Media S.R.L.)

În fapt

În data de 04.11.2003 a apărut în Ziarul Ziua un anunț de ofertă de serviciu aparținând Societății TV ALPHA (Global Video Media S.R.L.), care angaja secretară. Printre condițiile pe care Societatea TV ALPHA le impunea se numărau: vârstă (minim 23 ani – maxim 30 ani), sex (feminin) și domiciliu (București).

eliminării impedimentelor de orice fel, prin asigurarea înlesnirilor și adaptărilor corespunzătoare”.

Același act normativ arată în art. 44 că „persoanele cu handicap grav, accentuat sau mediu, încadrate cu contract individual de muncă, beneficiază de următoarele drepturi de protecție specială:

a) pot ocupa, în condițiile legii, conform pregătirii și capacității fizice și intelectuale, orice funcție în cadrul organigramei angajatorilor. Angajatorii au obligația de a amenaja locul de muncă, astfel încât să fie eliminat orice impediment în desfășurarea activității.”

Luând în considerare argumentele mai sus expuse, Colegiul Director a hotărât sancționarea Uniunii Naționale a Notarilor Publici (propunerea Roxanei Truinea a fost aceea de a realiza mediere – 1 vot pentru și 4 împotriva) cu avertisment.

De asemenea s-a solicitat Uniunii Naționale a Notarilor Publici înființarea unei comisii speciale pentru examinarea cunoștințelor de specialitate ale dlui G.M.

8. I. A. R. și P. C. vs Biserica Ortodoxă Română

În fapt

Petenții sesizează Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării cu privire la Hotărârea 410/12.02.2004, emisă de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române care prevede că deținerea unei funcții politice, în administrația publică, centrala sau locala, este incompatibilă cu funcțiile religioase.

Conform Decretului Lege 177/1948 Biserica Ortodoxă Română este organizată și funcționează în baza unui statut propriu. „Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române” a fost elaborat de Sfântul Sinod, cea mai înaltă autoritate a Bisericii Ortodoxe Române, potrivit învățăturii canoanelor și Tradiției sale.

În conformitate cu prevederile art. 2 și 3 din „Statut”, Biserica Ortodoxă Română este autocefală și unitară în organizarea sa, are conducere sinodală ierarhică și se administrează în mod autonom prin organe proprii, reprezentative, alese din cler și popor. Principiul autonomiei bisericești

prevăzut de dispozițiunile art. 3 din Statut își găsește confirmarea în prevederile art. 29(3) și (5) din Constituție: „Culte religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii” și „Culte religioase sunt autonome față de stat.....”

Hotărârea 410/12.02.2004 aplicabilă personalului bisericesc prevede: „În conformitate cu Sfintele Canoane ale Bisericii Universale (6 Apostolic, 7 Sinodul IV Ecumenic, 10 Sinodul VII Ecumenic, 11 Sinodul local Cartagina), care stipulează că printre îndeletnicirile incompatibile cu slujirea și demnitatea clericului se numără și aceea de „a primi asupra sa dregătorii sau îndeletniciri lumești”, arhierelui, preotului, diaconului, și monahului îi este interzis să facă politică partinică, să fie membru al unui partid politic, să participe la campaniile electorale, să candideze și să devină membru al parlamentului sau consiliilor locale, primar, viceprimar sau să ocupe funcții în administrația publică centrală și locală. Cel care va încălca aceste reguli, precum și jurământul depus la hirotonie, se încadrează în prevederile art. 3, lit. d) și e) din Regulamentul de procedură al instanțelor disciplinare și de judecată ale Bisericii Ortodoxe Române, având de ales între cariera politică și misiunea preotească, pentru totdeauna, fără drept de revenire în cler. Abaterile de acest fel vor fi judecate în Consistoriile eparhiale.”

Având în vedere motivele expuse în Hotărârea 410/12.02.2004 precum și prevederile similare din dispozițiile art. 40 alin. 3 din Constituția României conform căruia „Nu pot face parte din partidele politice judecătoria Curții Constituționale, avocații poporului, magistrații, membrii activi ai armatei, poliștii și alte categorii de funcționari publici....” Biserica Ortodoxă Română a reglementat, din punct de vedere politic, conduita pe care membrii Bisericii Ortodoxe Române trebuie să o adopte.

În drept

Examinând petiția, actele depuse la dosar, studiul întocmit, dispozițiile legale incidente, constată că sesizarea, astfel cum a fost formulată, nu se încadrează în prevederile O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, pentru a fi calificată drept faptă cu caracter discriminatoriu.

Având în vedere argumentele enumerate mai sus Colegiul Director a hotărât clasarea dosarului datorită inexistenței faptei de discriminare în cazul analizat.

9. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării și Agentul Guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului Ministerul Afacerilor Externe din România vs Primăriei Luna, Județul Cluj

În fapt

Urmare a concursului organizat în data de 06. 09. 2001 pentru ocuparea unui post de consilier juridic la Primăria comunei Luna, Consiliul Județean Cluj, prin adresa înregistrată sub nr. 8117 din 12. 09.2001 comunică Primăriei comunei Luna rezultatele acestui concurs, petenta obținând media generală cea mai mare: 9,47 (9,27 pentru proba scrisă și 9,66 pentru proba orală).

Ulterior acestui moment, petenta îi solicită Primăriei comunei Luna angajarea sa pe postul pentru care a câștigat concursul, însă fără nici un rezultat, Primăria comunei Luna procedând la angajarea numitei D. M. – următoarea clasată la concursul organizat.

Constestând această măsură a Primăriei comunei Luna, Consiliul Local al comunei Luna, prin adresa fără număr din 21 septembrie 2001, îi comunică petentei că la adoptarea deciziei de a nu o încadra în muncă s-a avut în vedere împrejurarea că instituția „se confruntă cu o multitudine de probleme juridice care nu suportă amânare și din păcate” fiind „însărcinată starea fizico-patologică” a acesteia nu-i permite îndeplinirea îndatoririlor de serviciu.

Petenta a atacat în contencios administrativ decizia Consiliului Local al Comunei Luna și prin Sentința Civilă nr. 3773/C/200 din 11 decembrie 2001, Tribunalul Cluj obligă Primarul comunei Luna să procedeze la angajarea reclamantei pe postul de consilier juridic la primăria Luna. Soluția primei instanțe a rămas definitivă și irevocabilă prin Decizia Civilă nr. 423/2001 din 14 martie 2002 a Curții de Apel Cluj.

După pronunțarea Sentinței Civile nr. 3773/C/200 din 11 decembrie 2001 dar înainte de rămânerea ei definitivă, Consiliul Local

7 ,, sunt interzise de lege (...) îndemnul la (...) ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare (...)” precum și prevederile art. 1, alin. 2, lit. d), pct. viii din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, cu modificările și aprobările ulterioare.

Afirmațiile autorului articolului apărut în ziarul „România pitorească” din octombrie 2000, referitoare la cele două etnii, ruși-lipoveni și hoholi, constituie acte de discriminare conform dispozițiile art. 2 alin. 1 și 3 și art.19 din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare;

Luând în considerare argumentele mai sus expuse, Colegiul Director a hotărât sancționarea contravenientului (autorul articolului) cu ***amendă contravențională în cuantum de 10.000.000 lei***

7. Centrul de Resurse Juridice și organizația neguvernamentală ACCEPT vs I. S.

În fapt

La data de 29.08.2004, în Biserica Adormirea maicii Domnului din comuna V., jud. Brăila, unde lucrează P. M. G. (dascăl – cântăreț bisericesc), în cadrul predicii de la finalul liturghiei, preotul I. S. a prezentat în fața enoriașilor aflați în biserică un ziar. Potrivit afirmațiilor preotului, în acest ziar fusese publicat un anunț dat de către P. M. G. din care reieșea că acesta din urmă este homosexual și caută parteneri bărbați pentru sex.

Potrivit declarațiilor enoriașilor aflați în biserică la acel moment, reiese faptul că ziarul adus de către preotul I. S. conținea un talon spre a fi trimis la redacția ziarului în scopul publicării unor anunțuri de mică publicitate. Potrivit declarațiilor, talonul arăta ca fiind completat de mână cu pixul, cu pastă roșie, cu litere de tipar. Preotul S.le-a citit conținutul completat pe talon, susținând că a fost scris de către P. M. G. – „Tânăr gay caut activ 30 – 40 de ani pentru sex.”, urmat de adresa și numărul de telefon al lui P. M. G. Potrivit declarațiilor martorilor, preotul a făcut următoarele afirmații : „*Gabi este gay*”, „*Uitați ce am ținut aici: lupul*

între oi”, „se ocupă cu bărbații”, „Nu am nimic cu el, este bun, sufletist, dar trebuie dat afară”.

La data de 29.08.2004, P. M. G. nu a fost prezent în biserică în timpul acestui incident, dar există martori care au depus declarații față de cele întâmplate (declarațiile anexate la dosar).

Având în vedere afirmațiile preotului I.S., P. M. G. A trimis o plângere Episcopiei Dunării de Jos și a dat un interviu apărut în ziarul local „Monitorul de Brăila”. La data de 4.09.2004, P. M. G. a dat un nou interviu „Monitorului de Brăila” prin care dezmente parțial cele declarate în primul interviu.

Urmare demersurilor lui P. M. G., preotul I. S. a continuat acuzele cu privire la orientarea sexuală a petentului: la înmormântări, în discuțiile cu alte persoane, a afirmat că băiatul „a luat-o pe o cale rea, cu bărbații”. Afirmații asemănătoare au fost făcute în casa dnelor M. L. și M. I. Preotul I. S. a organizat o ședință a parohiei V. la care au participat consilierii bisericii din V. (reprezentanți ai enoriașilor) unde a fost invitat și P. M. G. În cadrul acestei întruniri, preotul I. S. i-a a dresat lui P. M. G. mai multe întrebări cu privire la viața sa privată: ce face după ce pleacă de la serviciu și cu cine se întâlnește. Consilierii au intervenit, protestând cu privire la implicarea preotului în viața privată a lui P. M. G.

Ca urmare a plângerii trimise Episcopiei Dunării de Jos și a scandalului de presă, P. M. G., preotul I. S., soția acestuia, femeia de la lumânări – dna B., soțul acesteia – I.B. și nașa de botez a lui P. M. G., dna. S.D., au fost invitați la o întâlnire cu preotul consilier N.V. și protopopul Brăilei – dl. M., la data de 2.09.2004, pentru aplanarea conflictului apărut în presă. Atât preotul I.S, cât și P. M. G. au dat câte o declarație în care se angajau să nu se mai jignească și să își retragă plângerile penale pentru insultă (fapt ce s-a și întâmplat). Deoarece în cadrul întâlnirii protul I. S. l-a acuzat pe P. M. G. că este homosexual, preotul consilier N. V. a afirmat că pentru rezolvarea acestei situații cu privire la orientarea sexuală a lui Gabriel, trebuie să-l ducă la Galați pentru a se face o expertiză de către medicii pe care îi are Biserica. Potrivit declarațiilor lui P. M. G., consilierul N. V. a adăugat că „*homosexualii nu au ce căuta în sânul bisericii*”.

Potrivit petiției transmise de către centrul de Resurse Juridice și organizația neguvernamentală ACCEPT, se cere sancționarea protului

I.S., preotului consilier N.V. și a Episcopiei Dunării de Jos pentru fapte de discriminare săvârșite împotriva lui P. M. G.

În urma unei prime analize a petiției în ședința Colegiului Director, s-a dispus investigarea faptelor prezentate în petiție.

În urma investigațiilor întreprinse la fața locului au fost luate mai multe declarații cu privire la fapte imputată preotului I.S: din data de 29.08.2004, prin care a susținut că P. M. G. este homosexual, cerând, în mod indirect, excluderea acestuia din biserică unde lucra pe postul de cantor bisericesc.

În drept

Având în vedere cele trei capete de cerere formulate în petiție, s-au constatat următoarele:

1. Faptele săvârșite de către preotul I. S.

Fapta de a pune în discuție orientarea sexuală a lui P. M. G. în fața mai multor persoane prezente la slujba din data de 29.08.2004, constituie faptă de discriminare potrivit următoarelor prevederi legale:

- prevederile art. 8, alin. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30/1994, potrivit căruia: „Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale”;
- prevederile art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30/1994, potrivit căruia „exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată în special pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”
- prevederile art. 20, alin. 1 din Constituția Româneie: „Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și celelalte tratate la care România este parte”.

Potrivit **art. 2, alin. 1** din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările

ulterioare, „(...) prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe bază de rasă naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă, infectare HIV ori apartenența la o categorie defavorizată care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoaștii, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul public, economic, social, cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

Potrivit **art. 2, alin. 3** din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, „Orice comportament activ sau pasiv care prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități, atrage răspunderea contravențioană conform prezentei ordonanțe (...)”.

Potrivit **art. 5** din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, „Constituie contravenție conform prezentei ordonanțe, condiționarea participării la o activitate economică a unei persoane ori a alegerii sau exercitării libere a unei profesii de apartenența sa la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială, respectiv de convingerile, de sexul sau de orientarea sexuală, de vârstă sau de apartenența sa la o categorie defavorizată.”

Potrivit **art. 19** din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, „constituie contravenție (...) orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist – șovină, de instigare la ură rasială sau națioanlă, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității sau crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptată împotriva unor persoane sau unei comunități și legată de apartenența acestuia/acesteia la o rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau categorie defavorizată, ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia/acesteia”.

Astfel, fapta preotului I. S. a avut ca efect o deosebire și o excludere a lui P. M. G. pe criteriul presupusei sale orientări sexuale, ce a avut drept scop înlăturarea sa din cadrul comunității enoriașilor bisericii creștin – ortodoxe din comuna V.

Afirmațiile preotului Ion Stanciu cu privire la orientarea sexuală a lui P. M. G. au avut ca efect restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a următoarelor drepturi:

- *Dreptul la viață privată*, potrivit art. 8, alin. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, coroborat cu art. 20, alin. 1 și art. 26 din Constituția României;
- *Dreptul la egalitatea în activitatea economică și în materie de angajare și profesie* potrivit art. Potrivit art. 5¹ din din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare;
- *Dreptul la demnitate personală* potrivit art. 19 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare.

Pentru probarea acestor fapte de discriminare au fost avute în vedere declarațiile martorilor care au asistat la data de 29.08.2004 la slujba religioasă în urma căreia preotul S.I. a făcut referiri cu privire la orientarea sexuală a lui P. M. G.

Trebuie avut în vedere și aspectul locului și momentului în care au fost făcute aceste afirmații, precum și rezonanța socială a acestor afirmații.

Astfel, faptul că aceste afirmații au fost făcute în biserică, un loc public, în care se aflau la momentul respectiv, mai multe persoane, enoriași ai bisericii și membrii comunității în care trăiește P. M. G., a creat un cadru intimidant, ostil și degradant și agravează comportamentul discriminatoriu al preotului Ion Stanciu. Mai trebuie precizat și faptul că afirmațiile făcute cu privire la orientarea sexuală a lui P. M. G. au fost făcute după terminarea slujbei religioase și nu pot fi considerate ca o parte a acesteia.

De asemenea, aceste afirmații au făcut referire directă la P. M. G. și nu la preceptele generale ale Bisericii Ortodoxe cui privire la homosexualitate.

Având în vedere prevederile legale în vigoare, precum și circumstanțele în care aceste fapte au fost săvârșite, afirmațiile preotului

Stanciu Ion cu privire la faptul că P. M. G. este homosexual, constituie fapte de discriminare sancționate potrivit art. 20¹, alin 1 și 3 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare.

II. Faptele săvârșite de către preotul consilier N.V.

Implicarea preotului consilier N.V. se referă în special la o încercare de mediere a conflictului apărut între preotul Stanciu Ion și P. M. G., precum și la o întâlnire pe care preotul consilier N. V. a avut-o cu preotul S.I., soția acestuia, dna. B. și soțul acesteia, precum și cu dna S. D. (nașa de botez a lui P. M. G.).

Având în vedere declarațiile dnei S.D., precum și declarațiile dnelor M. L. și M.I. (alte persoane implicate într-o întâlnire la care au participat preotul consilier N.V. și preotul S.I.), nu rezultă că preotul consilier a făcut afirmații cu privire la orientarea sexuală a lui P. M. G. și nici cu privire la o eventuală concediere a acestuia din funcția de cantor bisericesc.

Cu privire la acest capăt de cerere nu s-au constatat încălcări ale prevederilor O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare.

III. Faptele săvârșite de către Episcopia Dunării de Jos.

Potrivit petiției transmise spre soluționare Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, se cere sancționarea Episcopiei Dunării de Jos pentru faptele de discriminare săvârșite de reprezentanții săi, în speță preotul consilier N.V., deoarece acesta a organizat o întâlnire în urma scandalului de presă produs în urma conflictului dintre preotul S.I. și P. M. G., fără însă a arăta caracterul discriminatoriu al afirmațiilor preotului S.I. cu privire la orientarea sexuală a lui P. M. G.

În acest sens, trebuie menționat faptul că, potrivit declarațiilor martorilor, precum și în urma discuțiilor purtate cu preotul consilier N.V., nu a reieșit faptul că acesta a săvârșit fapte de discriminare în timpul exercitării sarcinilor sale de serviciu cu privire la încercarea de aplanare a conflictului dintre P. M. G. și preotul S.I.

Opinie separată formulată de către dl. Ioniță Gheorghe:

Atitudinea preotului S.I. (chiar dacă se dovedește a fi reală) nu poate intra sub incidența legislației specifice domeniului discriminaării pentru că:

1. Preotul S.I. propovăduiește preceptele coredinței ortodoxe.

2. Preotul, ca slujitor recunoscut al Bisericii Ortodoxe Române, are obligația de a milita pentru apărarea valorilor Bisericii Ortodoxe.

3. Homosexualitatea este considerată de către Biserica Ortodoxă Română drept păcat împotriva firii. Din această perspectivă, homosexualii sunt păcătoși.

Preotul, în incinta Bisericii și pe timpul desfășurării slujbei, se află sub jurământ (din acest punct de vedere activitatea sa este subordonată unui scop legitim) iar atitudinea sa față de păcat și păcătoși se înscrie ca un mijloc necesar și adecvat pentru atingerea scopului.

Luând în considerare argumentele mai sus expuse, Colegiul Director a hotărât sancționarea contravenientului S.I. cu amendă contravențională în cuantum de 10 milioane de lei

E. ACCESUL LA SRVICIILE PUBLICE ADMINISTRATIVE ȘI JURIDICE, DE SĂNĂTATE, LA ALTE SERVICII, BUNURI ȘI FACILITĂȚI

1. Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii - Romani CRISS vs compania Taxi 2000

În fapt

În seara zilei de 01.09.2003, în jurul orelor 22.30, dl. C.B. de etnie romă, angajat al Romani CRISS, după terminarea programului de serviciu, a efectuat o comandă prin telefon la compania de Taximetre Taxi 2000, prin care a solicitat o mașină la o adresa indicată. Dispecera de serviciu i-a comunicat că mașina cu indicativul nr. 186 va sosi în 7 minute.

Petentul a precizat în petiție că mașina cu acest indicativ a venit la adresa indicată, dar că a plecat fără a onora comanda.

La data de 11.09.2003 Colegiul Director, în urma analizării dosarului, a decis efectuarea de investigații.

O echipă a purtat discuții cu reprezentantul Companiei „Taxi 2000”, dl. D.S., și cu șoferul aflat în acea seară la volanul mașinii cu indicativul 186, dl. G.C. , din care s-au reținut următoarele: